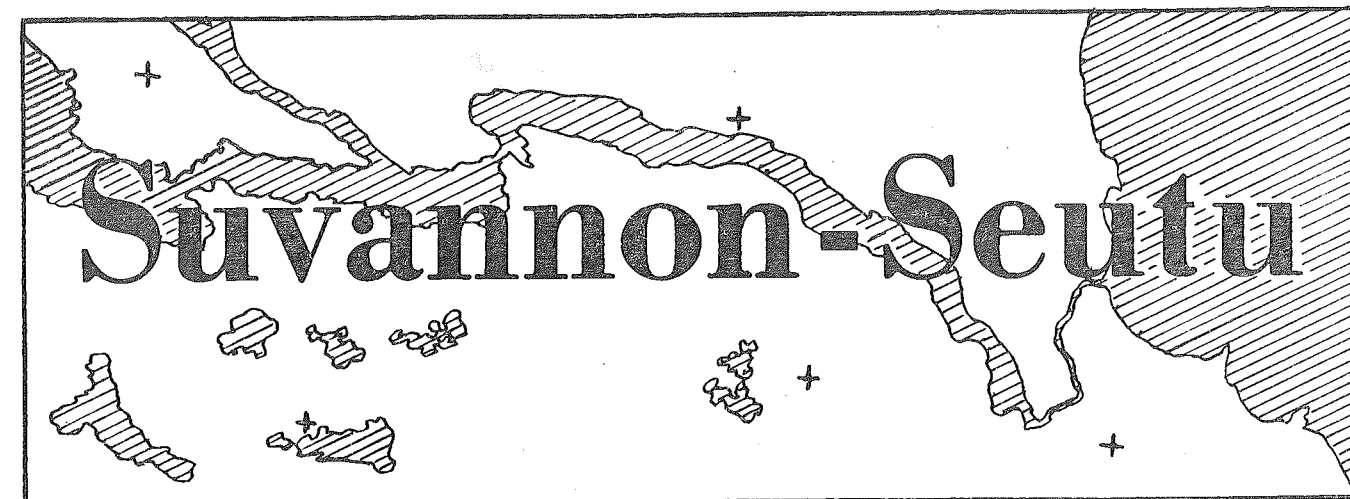

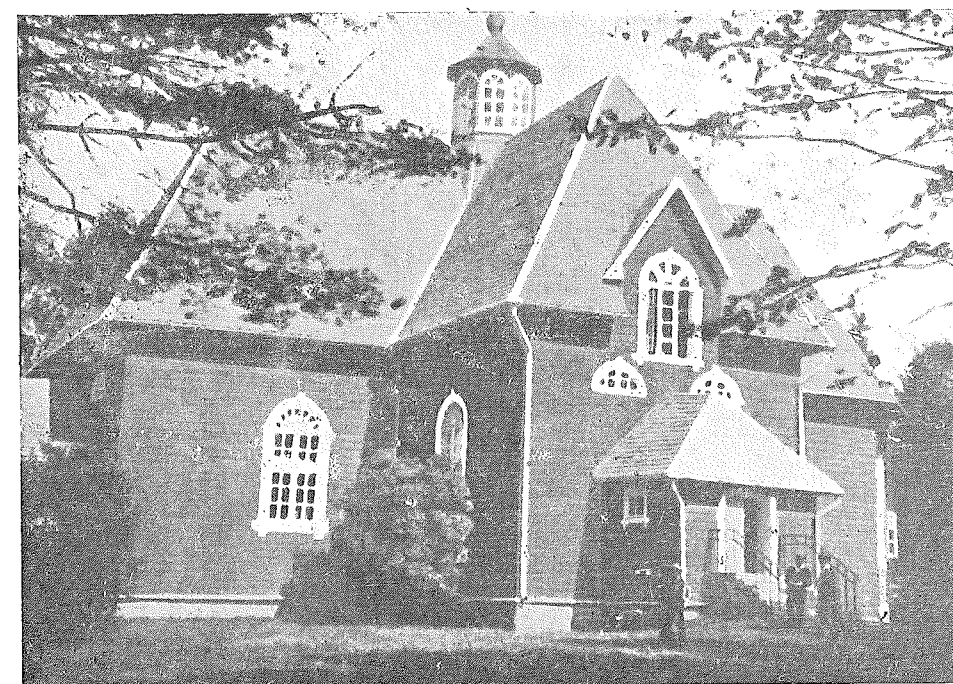

N:o 4 JOULUKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti.

1958

Päätoimittaja Santeri Ollikainen

Sakkolan kirkko

Joulun sanoma

»Lapsi on meille syntynyt ja poika on meille annettu, jonka hartioilla herraus on». Näin kuuluu raamatun sana. Tämä joulun sanoma kiirii jälleen yli maan piirin. Koko kristikunta valmistautuu viettämään maailman vapahtajan syntymäjuhlaa ja ylistämään Jumalaa tästä suuresta laupeuden ja armon lahjasta, jon-

ka hän antoi syvälle synteihinsä vaipuneen ihmiskunnan lunastukseksi ja pelastukseksi.

Mistä me tiedämme, että ihmiskunta juuri silloin oli Jumalallisen armolahjan ja pelastuksen tarpeessa? Tähän voidaan vastata, että pyhä kirjamme raamattu sen osoittaa. Evankeliumeissa luemme kuinka kaiken-

lainen lähimmäisen sortaminen ja oman edun aina päämääränä pitäminen löi leimansa sen ajan ihmisen jokapäiväiseen elämän menoon, kuinka juutalaisten ns. parhaimmisto, papit ja kirjanopineet juonittelivat keskenään, ottivat vastaan lahjuksia ja yhdessä sortivat kansaa. Tullien kanto oli vuokrattu sydämettä-

mille urakoitsijoille, publikaaneille, joiden mielivaltaa ei valtionkaan taholta paljon rajoitettu.

Yleensä kaikkialla vallitsi mielivalta, jota käytettiin vahvemman oikeudella.

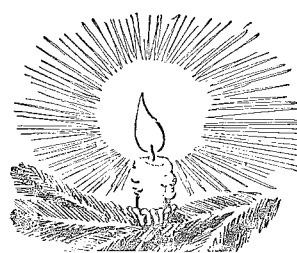
Kun Jeesus Jumalallisen oikeudenmukaisuuden tunnossaan taisteli tätä mielivaltaa ja vääryyttä vastaan ja julkisissa puheissaan antoi ankaran tuomion niiden harjoittajista, niin sai hän vihamieheikseen ne, jotka valtaa pitivät ja joiden sana oli painava silloin kuin hän oli tuomareiden edessä vastaamassa väärin syytöksiin.

Edellä kirjoitetun johdosta voi joku ajatella: »Eiköhän vielä meidänkin päivinämmä ole monella taholla samanlaiset vaistot ja pyyteet vallalla, kuin siihen maailman aikaan, kun vapahtajamme meille annettiin?»

Niin onkin ja siksi ihmiskunta yhäti kaipaakin lunastuksen sanomaa, siksi se toivoo, että Jumalan ja Vapahtajan armahtava ja vapauttava henki valtaisi koko ihmiskunnan, sen suuret ja pienet niin, että (kuten sanassa sanotaan) karitsa voi syödä jalopeuran kanssa sovussa ja ystävyydessä. Näin vertauksellisesti kuvataan sitä ihmiskunnan täydellisen parannuksen tilaa, mihin Jumalamme kaitseva käsi koittaa ihmisiä johdattaa. Milloin se aika tulee, että Jumalallinen hyvyys ja ihmisellinen suvaitsevaisuus lyövät käsikättä ja näin se kaikki paha katoaa mikä ihmissydämeen on aikojen alussa perisyntinä pesiytynyt, sen yksin Jumala ja Vapahtaja, jonka syntymäpäivä meitä lähestyy, tietää. Meidän asianamme on vain uskoa, että tämä kaikki tapahtuu ja juuri oikealla ajallaan.

»Katso kaikki minä uudeksi saat,» sanoo Jeesus.

Sepeteus.

Pohjolan joulou

Kirj. Siimon.

Pohjolan jouluyössä tähtöset loistaa, tiellä kuulemme kulkusten kumun. Juhlatunnelma mielestä poistaa arkisen syksyn sumun.

Juhla on ulkona, juhla on sisällä, kirkkoissa kynttiläin valo. Juhlamieli on äidillä, isällä, juhla-asuun on siistitty talo.

Pukista, lahjoista lapsoset haastaa, moni toive on täyttynyt heillä. Ei aikuisten mieltäkään huolet voi raastaa kun kuljemme joulun teillä.

Tämä maallinen ilo ja elämän riemu on heijastus korkeimmasta, sillä sanoo kristityn sydän ja sielu: »Nyt juhlimme Jeesus-lasta.»

Lapsi on tullut ja annettu tänne soihtu-valoksi maailmalle. Siis emmekö veisaisi mielellämme kiitoslaulua Jumalalle.

Syksy

Kirj. Anna Lamppu.

Taustana taivas utuisin usvapilvin, katselen sinua syksyinen luonto. Kaihoisin mielin mietin ja seurailen pilvien juoksua, niiden värejä ihailen. Kyselen kaikkea itseltäni ihmeisin silmin...

Tummana tuossa vihreä kuusikko nousee, pitsejä taivaan reunaan piirtää. Latvat kohooa korkealle, kasvaimen kaartama risti, alhaalla alttari. Kynttiläin lailla kymmenet koivut, valkoisin runkoin, keltaisin lehdin, liekinä loistaa. Mattona maassa vihreänkeltainen nurmi...

Ilmassa lintujen parvi liittää määränsä kohti, pakoon pakkasta, lunta.

Pohjolan luonto valmistuu lepoon, talviuneen, vaippana valkoinen lumi.

Kylmäkö sulla? kyselen sellaista suotta, kevähän kerran, käskystä Herran, elohon uuteen kaikki taas tuottaa.

Sunnuntaiksi

Kun fariseukset kysivät Jeesukselta, milloin Jumalan valtakunta oli tuleva, vastasi hän heille ja sanoi: »Ei Jumalan valtakunta tule näkyvällä tavalla, eikä voida sanoa: Katso täällä se on tahi tuolla, sillä katso, Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä.» Luukk. 17. 20—21.

Evankeliumeissa sanotaan eräissä kohdin: »Ja fariseukset kysivät Jeesukselta saadakseen hänet solmituksi sanoissaan.»

Tähän alkuun otetut Luukkaan evankeliumin sanat kertovat myöskin tällaisesta kyselystä. Nyt kysely liikkuu varsin korkeissa asioissa ja lienee tällä kysymyksellä ollut tarkoitus muistuttaa Jeesus kertakaikkiaan, sekä näin alentaa ja häväistä hänet kuulijainsa edessä, Jeesus ei kuitenkaan häkelly nytkään, sehän olisi ollutkin sula mahdottomuus hänelle, jonka hallussa olivat ja ovat edelleen taivaan valtakunnan avaimet. Siksi hän vastaakin niin, että fariseukset tulivat yllättyneeksi. Hän sanoo: »Jumalan valtakunta ei tule näkyvällä tavalla. Sitä ei voida sormella osoittaa, kuten jotain maallista esinettä tahi ihmistä, että katso tuolla se on, tuolta se tulee, tahi tuolla se menee.» Ei niin, vaan sanoo hän: »Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä.»

Jumalan valtakunta on ihmisessä itsessään silloin, kun ihminen on sellaisessa suhteessa Jumalaan, että pystyy ja on valmistunut hänen valtakuntansa vastaanottamaan. Sanoessaan fariseuksille, että Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä, ei Jeesus varmaankaan tarkoittanut, että se juuri sillä hetkellä heissä oli ja asui, sillä kyllä hän tiesi etteivät fariseukset olleet soveliaat Jumalan valtakuntaa vas-

taanottamaan sellaisena todellisen Jumalan lahjana kuin nöyrytynyt ja katuva ihminen sen voisi omakseen ottaa ja sen suojassa sielulle rauhan saavuttaa. Jeesus tarkoittikin näillä sanoillaan, että hekin, Fariseukset, voisivat saada Jumalanvaltakunnan itselleen ja omakseen, jos nöyrytyisivät ja hengessään valmistuisivat sitä vastaanottamaan, siis muuttaisivat mielensä Jumalan mielen mukaiseksi.

Isämeidän rukouksessa me rukoilemme Jumalan valtakuntaa tulemaan luoksemme sanoen: »Tulkoon sinun valtakuntasi.» Luther selittää tämän: »Kyllä Jumalan valtakunta tulee, ilman meidän rukoustammekin, mutta me rukoilemme tässä rukouksessa, että se meidänkin tykömme tulisi.»

Ihminen siis näin rukoilemalla avaa sydämensä Jumalan valtakuntaa vastaanottamaan. Jumalan valtakuntaa ei ihmisen tarvitse etsiä, sillä se on valmiina sydämemme ovella odottamassa ja valmiina tulemaan sisälle, ei tarvitse muuta kuin ovi avata, niin se tulee ja asuu meissä.

Kuitenkin, kaikkitenkin ihminen on etsivä sielu ja levoton henki.

Vaikka Herramme on näin päivänselvästi todistanut, että Jumalan valtakunta on lähellämme, aivan luonamme ja meissä itsessämme, niin kuitenkin on vielä paljon harhallevia etsijöitä. Yksi huutaa: se on täällä, toinen: se on tuolla ja kiistellään siitä tiestä, minkä päässä vasta uskotaan Jumalanvaltakunnan löytyvän. Näin on varsinkin kiistaa eri uskonseuntien ja lahkolaisten kesken, mutta ei etsimis- ja menettelytavoista aina olla yksimielisiä kristillisen kirkkokansankaan keskuudessa. Ihminen niin mielellään tahtoi panna oman minä-hyväisen puumerkkinsä kaikkiin asioihin, niihinkin joiden probleemaa ei ihmisäly pysty rat-

Synnyinseudun kasvat

Kirj. Viljo Purontaa.
Lunastettu I palkinnolla
Sakkola-juhlaan 1958.

I osa

Näet metsän rintaan kullattuun, aamun säteet syleilevät joka puun! Kahta puolta minkä silmä kantaa aukee oman Suvantomme rantaa. Täällä Suvantolan suku elää! Täällä laulu herskyellen helä! Onnen aikaa elää kansa Karjalan.

Isäin uutteruuden työnä aukee pellot vihreänä yönä. Taattoin työnä vuoksen valtavo aaltoin tanssin Röykyn rantaan tuo. Alla kasakoiden keihään uhkan salvos nousee sijaan tuvan tuhkan. Aiti tuutii omaa pienoistaan.

Heimoin toisten käynee mihin kulku On meillä eessä Rakkauden sulku, se askelemme sitoo taattoin tanhuaan.

Välkehti ei meille kulta vieraanmaan. Kuin Vuoksen virran kevätjoutsenet meidän työt, ajatukset, toivehet kotiseudun katseen kirkastaa.

Lapsuusleikit, lapsuusunelmat täällä kiehtoo, täällä riutuvat Nuoruustoiveet kevään aamun koissa täyttymyksen saavat häitten karkeloissa.

Miehuudessa kaartuu kaarisillat — katkee kaaret — Ehtii elon illat. Miehet soutaa purtta Purpuan.

II osa

SUVANNON PUOLUSTUS

Rivit taajat vyöryvi hyökkääjään, varjot tuhannet tummensi jään. Isät, veljet seisoi ramalla päin, kovan koitoksen kestämaan. Suvannon syksyiset valkammat sai raskaasti rautaa ja tulta. Punersi hurmeesta rantamat, veriruskeena ryöppysi multa.

kaisemaan, vaan ainoastaan Hän, joka pystyy meidän kaikkien sydämet ja munaskuut tukkimaan ja eroittamaan puhtaan epäpuhtaasta, kulan katinkullasta. Hän, sydänten tutkija, antaa valtakuntansa tulla jokaiselle, joka puhtain mielin rukoilee: »Tulkoon sinun valtakuntasi.»

Siimon.

Tahto uljas taistelun kesti, Pojat yleni miehuuteen. Tuhon askeleet aseensa esti: Rauta murtuvi teräkseen. — Jos liekin rintama harvennut ei soturit valaansa epä: Joka vaoille vieras on kalvennut, joka saralla hyökkääjää lepää!

III osa

SANKARIVAINAJAT

Täällä leikkikentillä lapsuuden kuolla on kunnian hetki. Vaipua valleilla Suvannon Suurta päättää taisteluretki. — Rajuna raastavi rinta, pois tyyntyvi tuskastaan! Kiviniemen on maksettu hinta Kelja kysy ei lunnaitaan.

Siellä lepää He nurmen alla — Täällä töitöntä muistellaan. Vain pilven varjot ja syksyn halla kukin kattavi kumpujaan. On jääneet He rintamariviin kotikirkolle ikuiseen. Täällä pyhiin sankarikiviin kukat tuomme ja kyyneleet.

IV osa

SUKUPOLVET VAIHTUU

Heidän vaativi vainiot työnsä Hämeen halmeet raadantaa On lyhyet levätä yönä työn askare uuvuttaa. He raatavi puolesta lasten, tien pohjia ponnistain. Soutavat tuulta vasten purren tyneen, seuraajain.

Kädet ponnisti vaolla sarkain työn ääressä arkisen. — Mietteensä matkaavi varkain sielu mukana seuraten. Viipyvät, viihtyvät siellä missä koskein tuttuja tarinat nuo. Siellä rientävät kangastiellä Rakkaan vastaan kun askelet tuo.

Aika kulkee. Koottuna korret, työ saatettu päätökseen. On nuorten ahtamat orret jo huomisen puimiseen. Hiipuu Tahto ja Tarmo kaari maallinen madaltuu Yli kaiken jo välkkyvi armo. Katse kauaksi kirkastuu.

Jää maalle vain raatajain rauniot tomu tomuhun lasketaan. Jää maalliset surut ja nautinnot matkan viimeisen askelmaan. Sielua saatossa enkelien Ylös kutsuvi Herramme syli Tie Kirkkain, valkein, on onnellisin! tie taivaan vie Karjalan yli!

KUURA KIMALMOI

Muistikuvia Sakkolan Riiskasta

kirj. Topi Aava

Kuura kimalmoi jo monien muistojen yllä. Usein ne häipyvät ajan hämääjänä. Kuin korpi puro joka painuu sammaleen alle, noustakseen yllättäen soittamaan ikuisuuden säveltä.

Neljännes vuosisata vain on ajan patinaa näitten muistojeni yllä, mutta ihmeen kirkkaina ne joskus kimmeltävät, — kuin helminauha. Joitakin yksityiskohtia lieenee hioutunut pois ja voi olla, että muutokin on hieman muuttunut, mutta pääosin ne on maalautuneet muistojen kuvatauluun lähtemättömin, kirkkain värein.

Herään Joulukuiseen pakkasamuun. Riennän ikkunaan nähdäkseeni joko lunta on satanut. Auringon kehrästä näkyy vain puolet kun se

Joulu- ja uuden- vuodentervehdyksiä

lähettävät lehtemme välityksellä seuraavat:

Esteri ja Joonas Laurila, Alajärvi.
Anna ja Yrjö Raaska, Vesilahti,
os. Lempäälä, Mantere.

Helena ja Edvard Raaska, Vesilahti, os. Lempäälä, Mantere.

Ester Pitkänen, Valkeakoski, Valtakatu 10, as. 7.

Jalmari Naskali perheineen, Moisio Pt.

Santeri Ollikainen perh. Moisio Pt.

Eemil Ukkonen perh. Vammala 4:s piiri.

Manu Kurikka perh. Vammala, Myllymaa.

Iivari Karpanmäki perh. Vammala, Roismala.

Vilho ja Martta Laitinen, Raisio, Somersoja.

Loviisa Kuisma perh. Postiauto: Helsinki—Kauhajoki—Kauppila.

Albert Huuska perh. Punkalaidun Pk.

Kati ja Soini Patja, Punkalaidun, Kanteenmaa.

Huugo ja Elviira Huhtanen, Punkalaidun, Palojoki.

Yrjö Sikanen perh. Punkalaidun, Kanteenmaa.

Ida ja Matti Niippa, Pirkkala Kk, Voima.

Ida Jortikka, Sikojärvi, Pirkkala.

Sylvi ja Aapro Jääskeläinen, Pirkkala.

Helmi Uosukainen, Pinsiö, Nokia.

nousee itäiseltä ilmalta. Se ohittaa juuri Kopperoismäen juhlanan kuusen ikuisuus kierroksellaan ja säteet osuvat tupamme akkuna ruutuun, josta katselen ulos. Ruutuun on pakkaneen purrut kauniit kukat. Liljan terinä ne koukeroivat alareunasta ylöspäin. Monikulmaisina tähtinä välkkyvät jääkiteet nousevan auringon säteissä. Uni kaikkoa silmistäni, pojan, melkein vielä lapsen, silmistä.

Riennän ulos. Kirpeä aamu ilma pistää vastaani. Nipistää korvan nipukasta ja työntyy sisälle puseron avonaisesta kauluksesta. Jo, jo ovat heränneet muuallakin. Aamukahvien keittosavut leijuvat Notkon taloryhmän yllä, ja seppä Kosonen tuntuu lietsovan tulta ahjoonsa. Tasaisin pölläyksin nousee savu pajan piipusta. Tummana basso äänenä kantautuu Vaskelan kosken jylhä ääni Raajunlahden takaa, joka kiiltelee jääkuoressa puoliselkään saakka. Jo voisi luistimilla päästä Suvannon rantajäitä pitkin mummon mökille Mustaanniemeen, välttää viettelevä ajatus mielessäni, samalla voisi katsella hamarakaloja Kiiskin lahden matalasta.

Jo kuuluu kuinka Loposen Pekko käynnistää Tenkasan myllyn ja antaa kiven hieroa leipäjuhoja emäntien joulu taikinaan. Se mylly on meille poikasille kovasti tuttu. Usein koulu matkoilla sinne poikettiin ja sen sataisissa sokkeloissa leikkiä lyötiin, eikä mylläri meitä liioin hätistellyt. Rottiakin kehoitti hävittämään, lupasi »piikin» kappaleelta.

Kirpitsän palteen suunnasta kimpoaa ilmoille terävä paukaus, vastaa kaikuna Tatin taloista, vierii pitkin Kourun rinnettä ja hukkuu Tarhoinmäen metsiköihin. Kun oikein tarkoin katson niin huomaan pari mustaa myttyä koivun latvassa joen takana. Samalla aistin, ettei Isä Santeri ollutkaan kotona kun heräsin. Kuville tietysti oli mennyt jo aamu hämärissä.

Paisti tarpeita äidille se tiesi äskeinen, harvoin panosta hukkasi isä, hyvä oli osumaan. Ja tarpeen oli

Rajapyykkejä

75 vuotta täytti Viialassa herastuomari Aleks Naskali (Saviojan Ale) 20. 9. Hän oli yksi paljon esillä olleista Sakkolan miehistä toimien useilla yhteiskunnallisilla työsaaroilla mm. pitkäaikaisen asutuslautakunnan puheenjohtajana, osuuskassan hoitajana, lautamiehenä ym.

60 vuotta täytti 1. 9. Aleks Virolainen Vesilahdella. Hän oli uuras maanviljelijä, mutta silti riitti häneltä nuorempana aikaa osallistua moniin hyviin rientoihin kotipaikallaan Sakkolassa.

60 vuotta täytti lokakuun 31 p:nä 1958 luutnantti Vilho Viskari Helsingissä. Elämänsä nuoruus- ja miehuusajan hän on omistanut maanpuolustustyölle. Kävi Tuusulan päällystökoulun ja Haminan res.ups. koulun. Oli aluepäälikönä Itäisen-Kannaksen eri pitäjissä, Käkisalmen- ja paikallispäälikönä, sekä viimeiset vuodet eläkeikään asti armeijassa. Kuuluu Helsingin Karjalanlaulun mieskuoroon.

60 vuotta täyttää rouva Esteri Harkomaa Imatralla 19. 12. 1958. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärveltä Albert Karvosen tytär. Otti nuoruudessaan osaa nuorisoseuran toimintaan ja muihin edistysrienteihin.

50 vuotta täytti lokakuun 26 p:nä 1958 maanvilj., metsäpiiripääll. Matti Kuuppo Orivedellä, syntynyt Sakkolan Vilakkalasta.

Miehen ikään ja kokoon päästyään on hän siitä lähtien toiminut metsäalalla ja alusta alkaen saavuttanut niin yhtiönsä kuin myyjäinkin luot-

paistikin. Eipä niitä liikoja ruokavaroja silloin ollut.

Tuon kaiken peilasi muistikuvani, lienen aistunut ne kohta ulos tultuani. Nuo äänet kuuluivat Riiskankylän jokapäiväiseen elämään. Voi olla niinkin, että ne ovat syöpyneet mieleeni useina erinä ja nyt yhdistyvät tuohon halla aamuun, — lapsuuteni joulukuuhun, kun kuuraiset puut seisovat äänettömin hahmoin ja aamuauringon säteet saivat ne säihkymään tuhansin säkenin. Ja pakkas herra, tuo taiteen suuri mestari, oli luonut loistavat kukat akkunaruutuuihin.

Sakkolan Marttojen

syysjuhlaa vietettiin sunnuntaina 19. 10. Pirkkalan Kirkonkylän koululla. Osanottajia oli noin 100 henkeä.

Alkuvirren jälkeen puhui rovasti Hietalahti, sovittaen sanansa ahkeraan ja toimeliaaseen elämäntyöhön, johon siunaus pyydetään Jumalalta.

Tervehdyspuheen piti yhdistyksen puheenjohtaja emäntä Sanni Laamanen. Erikoisesti hän kohdisti sanansa Marttapiiiriliiton toiminnan johtajalle konsulentti Saimi Latoselle ja lausui mm. ilonsa sen johdosta, että toiminnanjohtaja oli tilaisuuteen saapunut.

NNKY:n kuoro lauloi Kaarina Niemisen johdolla, rouva Eeva Koiranen lausui Pohjanpään runoja ja toiminnanjohtaja Latonen puhui marttatyön merkityksestä kotien kunnan kohottajana.

Yhteisesti laulettiin Hämmäläisten laulu ja vielä Terttu Laamanen esitti lausuntaa sekä Leena Koppanen yksinlaulua. Lopetta-jaissanat lausui P. Sipilä.

tamuksen. Kuuluu Oriveden mieskuoroon.

50 vuotta täytti Vilho Koiranen Lempäälässä lokakuun 1 päivänä. Hän on innokas maanviljelijä ja porsaan kasvattaja. Syntyisin Sakkolan Purpuasta.

Haparaisten Marttayhdistys täytti 40 vuotta 24. 8. -58 ja vietti vuosipäiväänsä juhlimalla Haparaisten nuorisoseuran talossa Lempäälän Kuljussa. Juhlissa oli useita hyviä esityksiä marttojen työsaralta yleensä ja erikoisesti juhlijan yhdistyksen työntäyteistä toimintaa muisteltiin.

Kultahäitään viettivät Eliisa ja Juho Koiranen Lempäälän Miemalassa 11. 10. Tämä pirteä pariskunta on tehnyt kotipitäjässään ent. Sakkolassa esimerkillisen ja pitkän päivätyön. Onnittelijoita kävi paljon heidän merkkipäivänään, vaikka he vaatimattomuudessaan eivät siitä kenellekään olleet ilmoittaneet.

MUISTOJEN SAKKOLA

Lunastettu kilpakirj.

Kallein paikka Karjalassa on ollut meille Sakkola, missä Vuoksen vetten virta syöksyy koskeen Kiviniemen.

Vaahtopäänsä sammuttaa se vasta rantaan Röykynniemen. Siit' virta pyörtää verkalleen Kuusikko-niemen kärkehen,

josta sitten Suvantona alkaa vuolas virranvuo, mi kolme penikulmaa juo, joet purot rannoiltaan ne kaikki kokoo uomahansa. Huuhtoi kauniit rantahiekat se halkoo synnyin Sakkolamme.

Kylät vehmaat kahta puolta ne Suvantoa vartioi, miss' vesi välkky tyvenellä ja myrskyll' kuohuu vaahtopäin.

Niinkuin sydän ihmisen kokoo veret suonien, niin myös joki Taipaleen vetää vedet Suvannon. Ja viimein laaja Laatokka ne kätkee suuriin kuohuinsa.

Laivamatkat pyhäaamuin Koukunniemen — Kiviniemen ne Virkin rantaan kiidätti, josta sitten jalkaa, toista siihen aikaan siirrettiin.

Kirkkojoki puitten varjoss' vastaan ensin ennätti. Ja pappilasta parhaillansa myös rovasti kirkkoon kiirehti.

Vielä kaunis kirkkomäki viimein ylös kiivettiin, siinä hongat juurinensa tervetulleeks' toivotti.

Kellot kaikui kummullaan, mistä harras kirkkokansa siirtyi Herran huoneeseen.

Kirkkovanhus vakavana otti vastaan vierahansa. Vanhat, nuoret, lapset pienet, kaikki kätki suojahansa.

Otti osan Pyhäjärven Saapun tietä saapuneet, hevosilla välkkyvillä kilpaa tiellä ajaneet.

Kylät ylväät pohjoispuolla pitkän, kauniin Suvannon, kaikki polut hyvät, huonot myös maitse kirkkoon johdatti.

Ajat lapsuus-, nuoruusvuosien ne painui pohjaan sydämen. Rippikoulu monen varmaan johti nuoren kirkkotarhaan.

Jäi mieleen nuoren ihmisen ja säilyy muisto menneitten; mäet, törmät kirkon tienoon on muistoiss' meidän kaikkien.

Monen matka maallinen päättynyt on viimeinen, kultahiekka kankahalla kätki suojaans' ihmisen,

mi elontielle myrskyisellä näki tuulet, tyvenet. Nyt lepo heille nukkuneille olkoon kaunis, suloinen.

Ei kukkia nyt kummuillenne rakkaat ystäväne tuo. Vain linnut laulaa laulujansa, ne tervehdyksen meiltä tuo.

Niinkuin unta kaikki ois' mi riistetty on meiltä pois. Kun kerran nousi myrskysää, ja idän taivas välkähtäin löi liekit tykkein jyristäissä, ja teki tyhjäksi' kaiken sen, mi heimon liitti yhtehen: työ, rakkaus kotiseutuun ja peltoon hiellä raivattuun.

Nyt vartiossa vainoojaa siell' seisoi kansan parhaimpaa, nuo isät, pojat, tyttäret ja kaikkens' maalleen antaneet. Varrelta kauniin Suvannon oll karkoitettu kansa sen.

Nyt muistot meitä yhdistää ja isäin usko velvoittaa: Kasva, kestä laulava heimo, nuoris, katseesi ylöspäin luo! Muista maammojen, taattojen maita ja kantelen täälläkin helkkyä suo.

Siis polvi uusi, ain' muistakaa ja isäinne teitä ain' astukaa! Sill' Karjala kaunis on syntymämaa ja teitä sinne viel' odottaa.

Siunaa, Herra, Karjalan kansa, heimomme henki ehjäksi saa. Anna sen nuorison päivähän nousta, Sun kunniaas töillensä julistaa,

Suvanto-Säätiöstä vähäsen

Lukijaimme keskuudessa on edelleen useita henkilöitä ja perheitäkin, joille tämän lehden julkaisijan Suvanto-Säätiön toiminta ja koko olemus on jollain lailla epäselvä. Ovat kuulleet, että sellainen »laitos» on olemassa, ovat kuulleet, tahi omakohtaisesti kokeneet, että tämä säätiö jakaa vuosittain avustuksia erinäisille opiskelijoille jne, mutta siihen se sitten asianomaisten »tuntemus» on pysähtynytkin. Lisätietoja on saatu aina palvelukseen valmiilta huhunikkareilta, vaan ne tiedot ovat aina vähemmän asiallisia ja enemmän asiattomia, riippuen tietojen kertojan mielikuvituksesta ja elämäkatsomuksestakin.

Jonkun käsityksen mukaan säätiöt ovat samanlaiset, kuin jokin seura, tahi yhdistys, johon jäsenkokous vuosittain valitsee hallintoelimet ja moni nuori, toimintahaluinen henkilö on julkituonut jopa paheksumisensa, kun säätiön hallinnossa vuosikausia istuvat samat vanhat parrat, jotka sinne alunperin ovat tulleet, eivätkä anna tilaa nuorille työnintoa uhkuville kansalaisille. Tähän käsitykseen onkin tarpeen selvittävä oikaisu.

Kaikkien säätiöiden hallintoperiaate perustuu kokonaan toisenlaiseen juriidiseen ja käytännölliseen näkökantaan, kuin jonkin seuran tahi yhdistyksen. Säätiön periaate on »Jälkisäädös». Jokin yksityinen tahi yhteisö, myöskin liike, voi omaisuus-jäämistöstään perustaa säätiön ja laatia sille säännöt, missä lähemmin lainpuitteissa määritellään miten säätiön varoja käytetään ja miten niitä kartutetaan. Säätiön perustaja määrittelee ne henkilöt, kenelle hän uskoo säätiön (jäämistönsä) hoidon.

Säätiön hallinto on siis tavallaan ns. uskottujen miesten asemassa. He ovat vastuussa saamansa tehtävän hoitamisesta perustajan laatimien sääntöjen pohjalla. Kenelläkään ulkopuolisella ei ole oikeutta puuttua heidän tehtäviinsä, eikä he liioin saisi ottaa myöskään ulkopuolelta mahdollisesti tyrkytettäviä ohjeita huomioon.

Valtiovarainministeriö valvoo, että jokaista säätiötä hoidetaan hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti, sillä kunkin säätiön on vuosittain tehtävä tälle ministeriölle yksityiskohtainen selonteko toiminnastaan.

Yllämainitusta »uskotunmiehen» periaatteesta ja lakipohjaisesta asemasta riippuu, että kun säätiön hallinnosta jokin siihen valittu kuolee, tahi haluaa erota, niin valtuuskunta valitsee hänen tilalleen henkilön, jonka se katsoo sopivaksi ottaa osa-vastaajaksi tähän yhteisvastaulliseen toimintaan. Valtuuskunta siis itse täydentää itseään. Näin on laita kaikissa säätiöissä.

Tässä on esitetty vain eräitä periaatteellisia ja lakiin nojautuvia viitteitä säätiöistä yleensä, mutta ne lukijamme, jotka haluavat lähemmin tutustua Suvanto-Säätiön toimintaan, voivat säätiön hallituksen puheenjohtajalta tilata postitse säätiömme kymmenvuotis-kertomuksen. Osoite: Yrjö Raaska, Lempäälä, Mantere. Tämän kirjasen luettuaan on asianomainen päässyt selville, mikä Suvanto-Säätiö on, mitä se on tehnyt ja mitkä ovat sen toimintaperiaatteet. Koska kyseessä oleva säätiö on tarkoitettu palvelemaan kaikkia sen piiriin kuuluvia, siis entisiä Sakkolan kuntalaisia ja heidän jälkeläisiä, niin on suo-

Tarinaa

Oli kaksi naapuria, jotka jostain raja-asioista olivat riitaantuneet vuosikymmeniä sitten, eikä sovintoa tullut, sillä kumpikin piti toista osapuolta syyllisenä, eikä halunnut alentua sovinnon hie-rontaan »syyllisen» kanssa. Näin jatkui niin kauan, että kumpikin jo olivat vanhuksia.

Sattui niin, että toinen näistä riitakumppaneista sairastui vakavasti ja luuli jo viimeisen hetken-sä lähestyvän. Siinä sairastuoteella maatesaana ja tehdessään tiliä elämänvarrella sattuneista ja tapahtuneista asioista, muistui mieleen myöskin lähinaapurin kanssa vuosikymmeniä vallinnut epäsoju ja kuten tällaisessa tapauksessa asiaan kuuluu, niin päätti sairastunut esittää naapurille sovintoa ja lyödä sovinnon kättä, ennen kuin ajan tiimalasi oli valunut loppuun. Hän kutsutti naapurin puheilleen ja sairaan miehen katkonnaisin sanoin esitti toivovansa sovintoa nyt, kun hän todennäköisesti pian tulee siirtymään ajasta iankaikkisuuteen. Naapuri suostui mielihyvin sairaan esitykseen ja kumpikin siinä puhellessa myönsi, että melkoisen turhasta asiasta on tässä kaunaa kannettu. Lyötiin sovinnon kättä ja ystävällisen keskustelun ilmapiiirissä sairaskin ikäänkuin virkistyi. Lopulta vieras teki poislähtöä ja toivotteli sairaalle kaikkea hyvää, myöskin parantumista taudistaan. Kun naapuri oli jo ovelta, huudahti sairastunut: »Elähän mene vielä, minulle muistui tässä mieleen vielä jotakin». Naapuri pysähtyi kuulemaan mitä sairaalla vielä oli sydämellään. Sairas nousi kynnäspäänsä varaan vuoteellaan ja lausui: »Me puhuttiin tässä oikein kauniisti ja se teki hyvää minunkin, sairaan, sydämelleni, mutta jos minä tästä vielä paranen, niin unohdetaan, mitä nyt puhuttiin, niinkuin ei tätä keskustelua olisi ollutkaan.»

Niksi.

tavaa, että mahdollisimman moni ent. sakkolalainen tutustuu tähän 10-vuotiskertomukseen.

S. Ollikainen.

Laulu kotiseudulle

Iivari Karpanmäki
Lunastettu kilpakirjoitus.

Kotiseutu, Sakkolamme,
olet jäänyt rajan taa.
Vaikka täällä asustamme
sinne mieli kaihoaa.

Siellä virtaa vilvas vesi
Suvannosta Laatokkaan.
Heljä, hiekkarantoinesi,
kuinka sua muistankaan.

Talvi väistyi, käki kukkui,
peltorinteet paljastui.
Kevään huumaan kylät nukkui.
Järven yllä usvat ui.

Isä tarttui kylvövakkaan,
heitti peltoon siemenen.
Monen lapsuusmuiston rakkaan
sieltä aina muistanen.

Niin kirkas oli kesä siellä.
Taivaansini pohjaton.
Liikkui jalka kylätiellä
keveä ja vallaton.

Karjankellot kuului haasta.
Paistoi päivä varjoton.
Elämästä onnekaasta
jäljellä vain muistot on.

Muistan leikkiahot armaat,
missä laulu aina soi.
Kotitalot suuret, harmaat,
joita koivut vartioi.

Pihamaalla ruohomatto,
paistoi silmiin vihreää.
Yllä taivaan kupukatto.
Lintuin laulu heläjää.

Korjattihiin peltoin sato.
Kohta riihi lämpimää.
Maan antimista täyttyi lato.
Kirkas oli syksyn sää.

Sitten alkoi talven valta.
Lumi peitti kaiken maan.
Vaan aikanansa roudan alta,
saapui kesä uudestaan.

Siellä oli äidin syli.
Lapsuuskoti lämpöinen.
Kiirii aatos aikain yli.
Niitä — orpo — muistelen.

Päivät kirkkaat, rikkahimmat,
mitä täällä nähdä voin.
Elon ajat ihanimmat,
synnyinseutu — siellä koin.

Kotiseutu, Sakkolamme.
Olit meille onnen maa.
Vaikka paljon unhoitamme,
luokses mieli kaihoaa.

KESKUSTELUA

Vilho Viskari Helsingistä
on lähettänyt toimitukselle seuraavanlaisen tarinatarinon:

— Sakkolan kappalaisen G. A. Vikman-vainajan rippikoulussa oli mm. eräs tyttö Petäjärveltä. Tyttö oli lukuasioissa sillä tasolla, ettei pastori saanut häneltä kertaakaan oikeaa vastausta. Sitten pastori päästääkseen tytön ripille ja saadakseen edes yhden oikean vastauksen, oli tekevinään tytölle helpon kysymyksen: »Kuka sinut loi?», jolloin tyttö heti vastasi: »Aapro-eno.» Huomatessaan heti mitä tyttö luomisella ymmärsi, kysyi pastori: »No millä hän sinut loi?», jolloin sai vastauksen: »Naapurin vanhalla veneellä.» Tyttö oli tullut Suvannon yli veneellä ja Petäjärväläiset sanoivat soutamista luomiseksi. —

Kun tässä on eräs vanha jo tavallaan nykypolvelta unhoon jäänyt, Kannaksella murteenakin esiintynyt sana ja toisekseen satun tuntemaan tuon ylläkerrotun jutun vanhempana ja todennäköisesti alkuperäisenä, niin siksi olen ottanut ylläolevan tarinan ruodittavaksi keskustelun tyyliin. Tulkoon samalla mainituksi, että sama tarina on tällaisena tullut myöskin Sakkolan historiaan. Tarinat ovat sellaisia yleensä, että ne vuosikymmenien kuluttua kertaantuvat, paikallistuvat johonkin ja kun kertoja ei muista vuosikymmenien takaista juttua kuin päällisin puolin, niin asettaa sen johonkin kohteeseen. Tällä en tarkoita tarinan meille lähettäjää, vaan sitä kertojaa, jolta hän mahdollisesti on tarinan kuullut. Alkuperäisen tarinan ikä on noin 80 vuotta. Äitini, joka oli syntynyt 1862, kertoi sen tapahtuneen hänen ollessaan nuorena tyttönä ja asianomainen rippikoulutytty oli kotoisin hänen syntymäkylästään Riiskasta. Mainitsi hän nimenkin, mutta se ei tässä ole tarpeen. Tapaus sattui Aadolf Hakkaraisen ollessa rovasti Aschanin apulaisena. (Aschan itse olikin halvautuneena koko 22 vuotisen Sakkolan kirkkoherrana oloaikansa) Tämä tarina oli seuraava: Sattui olemaan maanantai-aamu, kun rippikoululaiset olivat tulleet toiselle kouluviikolleen ja

Hakkarainen kyseli ylimalkaan ns. vertauksia osoittaen sormellaan aina kyseltävään päin. Tämän riiskalaisen tytön kohdalle sattui kysymys: »Kuka sinut loi?» Tyttö hämääntyi jonkin verran, tuulisen järvenselän yli tulo muistui mieleen ja vastaus tuli: »Isäsin loi, Vihtovast Patoniemee, Kiisin Paavon vanhal venneel.» Tämä Paavo Kiiski oli tunnetun maanviljelijän ja hevosenkasvattajan Yrjänä Kiiskin isä ja Yrjänäkin kuoli jo 1938 yli 70 vuotiaana, mikä myöskin todistaa tarinan vanhaksi, sillä kun tässä mainitaan Paavo Kiiski veneen omistajana, niin se edellyttää, että Yrjänäkään ei silloin vielä ollut talossa isäntämiehenä.

Selailemistani muistissani petäjärväläisiä sukuja, jotka hyvin tunnen vaikka en olekaan syntyperäinen petäjärväläinen, löytyi sieltä yksi sellainen tyttölapsi Vikmannin ajoilta, jolla oli Aapro niminen eno. Tämä kuitenkin oli kansakoulun käynyt, joten hänen olisi olettanut pystyvän rippikoulussa vastaamaan moniinkin sen alan kysymyksiin. Tällä oli kuitenkin jo rippikouluikäisenä kuulo vähän heikko, joten on mahdollisuuksien rajoissa, että kysymyksen jäädessä kuulovian vuoksi epäselväksi tuli vastauskin asian sivu. Näin ollen lienee teoreettinen mahdollisuus, että tuon vanhemman tarinan toisinto olisi tapahtunut.

Sanoin, teoreettinen, sillä Petäjärvien kylä ei ollut rantakylä, vaan kylän reunimmaisista taloista oli Suvannon rantaan matkaa 4 km ja perimmäisistä taloista noin 9 km. Kyläläisillä oli kirkkoveneitä ns. Hiekkarannassa, parin, kolmen talon yhteisiä ja kirkkoveneitä ei »luotu» järven yli, vaan ne soudettiin. Sana: luoda-yli, ei siitä syystä ollut petäjärväläisille lainkaan yleinen, vaan pikemminkin peräti harvinaisen käytösana. Sen sijaan Suvannon rantakylissä mm. Ojaniemessä, mikä on allekirjoittajan syntymäkylä, oli vielä tämän vuosisadan ensimmäisellä kymmenluvulla »yli-luonti», vanhemman väen kesken, yleisesti käytetty nimitys siitä, kun joku sou-

Poikamies ja hänen harrastuksensa

Moni nyt jo keski-ikäen ylittänyt sakkolalainen tunsi Kermisen Aapelin, myhäilevän ja tarinavalmiin poikamiehen. Hän oli poikamies periaatteesta, eikä suinkaan siitä syystä, ettei olisi saanut vaimoa itselleen, jos olisi halunnut. Hänen periaatteensa oli kuitenkin pelkästään taloudellista laatua. Niin hän ainakin väitti. Kun häneltä kysyttiin, että miksi hän ei ole ottanut kotiin vakinaista puhetoveria, (hänellä oli tapana käydä naapureissa iltaisin pitämässä puheluturinoita.) niin hän vastasi: »Katsoppas naapuri ja koeta asettua minun kannalleni niin ymmärrät. Mikäli minulla olisi akka ja puolenkymmentä lasta, lapsethan ovat luonnollinen seuraus akasta, niin kun minä palaan töistäni viikonlopulla kotiin, olisi minun perheelleni tuotava seuraavan viikon jauhomäärä niin suuri, että olisi palkkattava kyytimies sitä tuomaan. Kyyti maksaisi melkein sen verran kuin jauhokin ja tuskin jäisi tupakkarahaa omaan käyttöön seuraavaksi viikoksi. Nyt kun olen yksin ja jossain talossa töissä, niin siellä minut syötetään ja juotetaan, pidetään kuin piispaa pappilassa ja vielä pannaan pyhäsapuskaksi piirakkaa pussiin. Elämä on halpaa ja vapaata. A, vot.» Aapeli levitti symbolisoivasti käsiään, a vot, huudahduksen yhteydessä ja kuulijan oli uskottava, että asia on kuten puhuttu.

datti itsensä järven yli toisella henkilöllä. Itseään ei kukaan luonut veneellä järven yli, vaan soutti. »Lähe luomaa miut ylitse,» sanoi esim. isä pojalleen. Varsinkin kaikissa Suvannon etelärannan kylissä, joiden asukkaat joutuivat paljon venekyydillä kulkemaan järven yli asioidessaan sen pohjoispuolella sijaitsevassa kirkonkylässä ja kunnan virastoissa, pysyi sana: luoda (luonti) kauemmin käytännössä, olosuhteista johtuen, kuin pohjoisrannan kylissä, joilla oli harvemmin asiaa järven toiselle puolen.

Sana »luoda» (luonti) tarkoitti yleensä jonkin työn tekemistä. Lanta luotiin navetasta, hauta luotiin umpeen. Lumi luotiin pois

Ne Aapelin harrastukset: Hänellä oli pieni maatilikka ja oma talo, sellainen pieni yksinäisen miehen talo. Pelto oli heinänkasvussa ja kesäisin hän kulki miesvoimalla käytettävä pärehöylä mukanaan kylästä kylään ja talosta taloon, missä rakennettiin ja kattopäreitä tarvittiin. Aapelin pärehöylä oli hyvässä terässä ja hyvin asennettu, että päreet tulivat sileitä ja sai sen vahvuisia kuin kukin halusi.

Aapelin ollessa kotonani tälläisellä päreentekomatkalla, häneen poikasena tutustuin ja halusta kuuntelin hänen vuolasta sanaturinaansa. Kerrankin hän seivitteli periaatteitaan ja elämän katsumustaan näin: »Kylhä mie hoastan paljoki, leikki sekä totta, mut elleä mie yritän ihmisiks ja uon neuvont toisikii minnuu nuorempii. Jotkut luuluot ko mie näi löpöttelen mikä mittai, jot ei se uo asjalline koko mies, mut käykyöhä kuka esittämää, jot käyvää viinaa juomaa ja nostettoa viel tappelun-nujakka ni näkkyöt, jot sillo mie keännän jyrkän kolkan.

Sivuharrastuksena tahi ns. »kärpäsenä» oli Aapelilla hevosen kasvatusta. Vaikka hänellä ei ollutkaan peltoa paljon, niin sai siitä suunnilleen yhden hevosen talviheinät ja muutaman säkkillisen kauraa. Hän osti parin, kolmen kuukauden ikäisen varsan kasvatukseen, tammavarsan tavallisesti,

pihasta, vieläpä joku loi ojaakin. Nyhtämällä korjattava viljasato luotiin myöskin. Esim. lanttu ja nauris luotiin, samoin pellava ja hernekin sekä, kun heinät pantiin kekoon tahi pielekseen, niin nämä luotiin.

Kankaan luominen, on säilynyt yhä meidän päiviimme. Ei tämä sana ole kokonaan tuntematon ollut muissakaan murteissa. Väriikki Stool runossa Runeberg kirjoittaa: »Loi nuottaa, imi piip-puaan.»

Tässä on nyt tarvittavan paltantäytteen tiimalta tullut tarinan pohjalta pengotuksi palanen aikaan vaipuvaa historiaakin ja pieni erä kielitiedettä. Hyvää joulua. P ä ä.

ja kesäksi vuokrasi sille laitumen joltain naapurilta. Talvella hän asusti kotonaan, sillä eihän hänen päreentekoammatissaan ollut talvella työtä, kun niitä ei talvella kukaan tarvinnut ja jäätyneestä puusta ei saanut pärettä. Käsitönnään hän talvisin teki työrekiä ja hoiteli kasvattiaan. Siinä varsan hoitelemisessa oli iloa sekä ajankulua. Mukavahan oli seurata hevosenalun kehitystä viikosta viikkoon. Aapeli kasvattikin hyviä hevosia ja sai niistä myydessään melkoisen vaivanpalkkion. Isäni osti kerran Aapelin kasvattaman neljävuotiaan liinaharjataman ja maksoi siitä neljäsataa markkaa (tosin ruplissa silloin 150 ruplaa). Kun ottaa huomioon, että siihen aikaan oli vuosirengin palkka talon ruuassa noin 100 ruplaa (266½ mk), niin se oli hevosen hinnaksi jo melkoinen.

Poikamiehenä Aapeli eli ja poikamiehenä kuoli. Hän suoritti elämäntehtävänsä vaatimattomana, mutta vakaana periaatteilleen ja kulki elämäntaipaleensa hyväntuulisena tarinoitsijana, mistä sivullinenkin nautti ja sai mielen-virkistystä. Hän oli niitä hyviä vanhankansan ihmisiä.

T ö r m ä.

Huttulan hovi

Kirj. Evakko

Otsikko tuntuu ikäänkuin pilkanimeltä, mitä se jossain mielessä olikin. Hovit Karjalassa olivat n.s. lahjoitusmaa-hoveja. Suuria maataloja alustalaisineen, joita Venäjän keisarit olivat lahjoittaneet sotapäälliköilleen ja muille suosikeilleen, vastoin lakia ja niiden alueiden asukkaiden tahtoa. Täällä Hämeessä ne mainittaisiin kartanoina ja rustitiloina.

Huttulan hovin perustajina oli kaksi sisukasta veljestä, jotka olivat lähteneet suuremmasta veljesparvesta ja ottaneet haltuunsa suurjaossa erikseen erotetun kylmän tilan ½ manttaalia, pinta-alaltaan noin 140 ha maata, jossa pari peltotilikkaa Petäjärven hovin torpparien raivaamia.

Suuri ei ollut se alkupääoma, jolla maata alettiin raivata lisää, taloa rakentaa ja lunastusmaksua valtiolle maksaa. Vanhempi veli

oli naimisissa ja toi nuorikkonsa emännäksi olemattomaan taloon. Hevonen, 2 lehmää, aura, kirveet ja kuokat loivat pohjan Huttulan hovin varallisuudelle. Peltoon kylvettiin ohraa, kauraa ja naurista sekä vähän perunaa mäkityrääseen. Heinää tehtiin rantaniitystä ja lehdeksiä taitettiin lepikoista. Asuminen aloitettiin kunnostamalla torpparilta jäänyt sauna. Siitä se sitten alkoi.

Metsiä kaskettiin, kuokkaturveturpeelta laajennettiin viljelyksiä. Ei hellitetty vaikka kuokka usein kiviin kalkutteli. Voi sattua, että yhden kuokkaturpeen alta löytyi 20—30 pikkukiveä. Usein halla vei viljan ja sudet raatelivat karjaa, mutta kaikesta huolimatta pellot suurenivat, sadot lisääntyivät ja karja kasvoi. Rakennuksia rakennettiin, että niitä jo 30 vuoden kuluttua oli yksinlukien 15 rakennusta, joiden paljoudesta sekä siitä, että talossa kasvatettiin paljon puuro- (huttu) ainesta myytäväksi, talo saikin Huttulan hovin pilkkanimen.

Kun ottaa huomioon senaikuisten rakennusten pienuuden, perheen suuruuden ja peltojen laajuuden, (jo noin 30 ha) tarvittiin tavattoman paljon rakennuksia viimevuosisadan loppuvuosina. Niitä oli: uusitupa, vanhatupa, sedäntupa ja tädilläkin oli oma tuppa. Nämä olivat kaikki eri rakennuksia. Sensijaan uudessa tuparakennuksessa oli jo kaksi isoa tupaa ja välillä porstua. Pajoja, aittoja, saunoja, latoja ja katoksia sekä kaivoja oli koko ympäristö täynnä. Olipa kaksi kujarakennustakin.

Talon rakennusryhmä oli Suvannon korkealla rantatöyräällä noin 500 m järvestä itään, sen keskijuoksun paikkeilla, Kajava-saaren virran kohdalla. Valtavat olivat ne näköalat, mitkä avautuivat pitkin Suvantoa etelään ja pohjoiseen. Vastarannalla paistativat päivää Haparaisten ja Keljan kylät. Kirkkaana päivänä piirtyi kirkontorni sinitaivasta vastaan pohjoisessa. Etelässä Naisniemen korkea hiekkasärkkä katkaisi järvinäköalan.

Mieleen painuva oli näkymä, kun aamukellojen soinnin kajahdella Riiskan ja Raajun kylien kirkkoveeet sukeltautuivat Naisniemen takaa näkyviin ja täältä

aikuiset ja lapset riensivät rantaan huudoillaan innostamaan kilpasoutua tahi liittyäkseen mukaan kirkkovenelaivastoon, jonka pääte- ja satamapaikka oli Mustanniemen poukama.

Kesäinen käki kukkui rantakou- vussa ja karjankellot kilkattivat laiturilla. Se oli huttulaisten sabatin päivää ja kesäistä juhlaa.

Millaista väkeä sitten silloin viime vuosisadan lopulla olivat tämän talon omistajat? Perheen henkilöluku oli melkoisen suuri. Taistelu korpea, hallaa ja petoeläimiä vastaan jo yksistään vaati monta vartiomiestä taloon. Alkeelliset työtavat ja välineet sekä sadon korjuuajan lyhyys, vaativat paljon väkeä. Kalastuksesta ja metsästyksestä riitti työaarkaa talvisin. Näin elelikin samoissa lämpimissä aina kolme sukupolvea ja jos ikää riitti, niin neljä, viisikin. Äijä ja ämmä olivat, mitkä pitivät huoneenhallitusta aina kuolemaansa asti. Pojat ja vävyt olivat toista polvea ja näiden lapset ja lastenlapset jatkoivat väkilukua seitsemästä — kymmeneen nousevissa lapsisarjoissa.

Huttulan hovin vanha-isäntä oli tukeva lyhytkasvuinen mies ja oli hänellä jo kolmas vaimo, kun edelliset olivat olleet lyhytikäisiä. Kaksi viimeistä vaimoa oli samasta sisarparvesta. Hän oli 80 vuotiaana umpisokea, mutta isännyydestä ei silti luopunut. Miehen ikään jo päässeet pojat saivat kuulla kunniansa, jos heidät oli tavattu tupakanpoltosta tahi puhumasta sopimattomia muile talonväelle. Tukkapoljo ja syömättä jättäminen olivat rangaistusmuotoina nuorille pojille.

Kun talossa oli neljä poikaa ja yhdelle tyttarelle taloon otettu kotivävy ja näillä vähintään 5 jälkeläistä jokaisella, niin päästään perheen kokonaismäärässä melkoisen kunnioitettavaan lukuun. Kun vielä eno ja tätikin asuivat samaa taloa, niin riitti pöydän ympärys ruokailijoita täyteen vaikka pöytä olikin ison perheen mukaan tehty. Sedällä, enolla ja tädillä oli pihapiirissä omat nelinurkkaiset tupansa ja ottivat he kukin jonkun lempilapsensa mukaansa yöksi, mutta muu väki nukkui varsinkin talvisin isossa tuvassa, koska kaikki tuvat oli vaikea pitää talvella lämpöisenä.

Sänkyjärjestys oli tuvassa sellainen, että uuninurkassa oli vanhan isännän sänky, sitten ikäjäjärjestyksessä poikien ja vävyjen, kunnes aivan ovipielessä oli nuorimman pojan sänky. Hän kun oli poikamies vielä, niin ei ollut pelkoa pikkulasten ovensuussa palelemisesta. Tietysti tällaisessa suurperheen nukkumatuovassa ilma, ainakaan aamuyöstä, ei ollut varsin hygieeninen.

Tällaista oli siihen maailman-aikaan jotenkin yleinen asuintapa, perheet yhdessä ja sille perustalle on tämän maan itsenäisyys ja taloudellinen vauraus luotu. Kello viideltä aamulla oli herätys. Miehet heti pelloille tahi heinäniitylle töihin. Heinänniitto viikatella sujui aamukasteen aikana parhaiten, kun heinä oli kasteen pehmittämä. Naiset tekivät aamuvaihalla karjatarhassa lypsyt, että lapset joutuivat ajoissa paimeneen ja ylimääräiset heistä marjaan tahi ongelle. Kello 9 oli aamiainen (murkina) ja päiväksi vietiin pikkulapsetkin pelolle ja niitylle, ettei tarvinnut haaskata aikaa niiden kotona ruokkimassa käymiseen. Yhteiset ateriat heinäniityllä piimä- (jama) muruineen olivat eräitä perhe-elämän kohokohtia.

Mahtaisikohan nykyajan maalaisnuoriso viihtyä kotikonnuillaan senkään vertaa, kuin nyt on laita, jos olosuhteet olisivat sellaiset, kuin silloin noin 60—70 vuotta sitten? Nyt kaivataan maisemia ja näköaloja, kuten silloinkin, mutta ero on vain siinä, että silloin nuorisokin pysyi niillä maisemilla, nyt se mieluummin käy vain silloin tällöin maisemia ihaillemassa ja asuu asutuskeskuksissa, silti vaikka maaseudullakin on jo erinäisiä mukavuuksia.»

Huttulan hovia ei ole enää. Ei ole ollut moniin vuosikymmeniin. Sen purkautuminen alkoi »Äijän» kuoltua. Nyt on jo tuonen viikatemies vienyt pojat ja osan poikien pojistakin. Jälkipolvi elää kukin omalla tavallaan ja sarallaan, kuka maata viljellen, kuka missäkin ammatissa, mutta kuniina säilyy muisto niistä maisemista, mitkä loivat kehukset Huttulan hoville. Sakkolan hautausmaahan multa on aikanaan kätetty kaikki ne ahkerat raatajat, jotka Huttulan hovista tekivät

Onko se Urpanen?
kysyi ahven.

Juttuja Sakkolasta

Rovasti Eleniuksen rippikoulus-
sa oli mustalaistyttö nimeltä
Akerlund. Kun rovasti tahtoi saa-
da tyttöltä edes yhden oikean vas-
tauksen, hän kysyi: »Mitä hyötyä
on hevosesta?» Mutta kun tyttö
ei nytkään vastannut, sanoi ro-
vasti: »No etkö sinä tiedä, että
hevonon vetää koko Akerlundin
perheen.»

Kerran kysyi rovasti Elenius
rippikoulutytöiltä mitä ne ovat,
joilla tehdään pöytiä ja tuoleja,
jolloin eräs tyttö vastasi kuten
Sakkolassa sanottiin: »Ne ovat
työkaluja.» Rovasti: »Eivät ne ole
mitään kaluja, ne ovat värkkejä.»

Sakkolan Vilakkalan majatalos-
sa kävi aikoinaan erään paikka-
kunnan opettaja usein hevoskyy-
tiä tarvitsemassa. Opettaja oli
hyvä tuttava majatalon isännälle,
mutta kova ryyppymies. Kun ma-
jatalon isäntä ei koskaan tarjon-
nut opettajalle ryyppyä, kirjoitti
hän kerran majatalon päiväkir-
jan muistutussarakkeeseen: »Hy-
vä talo, mutt' on pitkät ryyppyn
välit.»

elinkelpoisen perhetilan. Kesäisin
kirkkoveineissä ja talvisin tum-
massa laitureissa heidät on kun-
kin vuorollaan saatettu matkansa
päähän, niin aikaisin jo, että ei-
vät olleet näkemässä niitä viimei-
sen hävityksen päiviä.

Muutamia hajanaisia muistelmia Sakkolan Lapinlahden nuorisoseuran 50 vuotistaipaleelta

Nuorisoseuran perustamisajatus oli
jo pitkän aikaa ollut keskeisenä ky-
lämme nuorison keskuudessa, vaan
alkuunpanevaa sysäystä ei saatu en-
nen kuin koulun käsityönopettaja Hel-
li Hanski (myöhemmin rouva Kaillo-
nen) alkoi kylässämme vaikuttaa.
Hän entisellä asuinpaikkakunnallaan
jo innokkaasti nuorisoseuran riveissä
toimineena sai meilläkin innon nou-
semaan. Kokouksessa, missä perusta-
minen lopullisesti päätettiin annet-
tiin allekirjoittajan tehtäväksi hakea
Haparaiten nuorisoseuran säännöt
malliksi ja niiden mukaisesti sitten
oman seuramme säännöt tehtäinkin.
Siitä ajasta on nyt kulunut 50 vai-
herikasta vuotta ja seuran alkuvuo-
sien innokkaista työntekijöistä on jo
moni muuttanut sinne mistä ei paluu-
ta ole.

Alussa toimintaa vaikeutti pitkän
aikaa toimitalon puute, mutta kun
kylässä löytyi useita sellaisia talon-
isäntiä, mihin seuralaiset olivat ter-
vetulleita ohjelman harjoitteluun
sekä iltamain pitoonkin, niin aina
eteenpäin selvitettiin. Ainakin kolme
oli sellaista taloa missä vuoroteltiin.
Ne olivat: Pajari, Martti-Tuomaala
ja Pien-Marttila.

Jo alusta alkaen oli seuran toimin-
nassa työmuotoina useita hyviä har-
rustuksia. Laulukuo-
roa harjoittamassa, mutta vakinaise-
ne seuran kuoronjohtajana toimi pit-
kän aikaa innolla viuluniekka Virolai-
sen Matti. Vuosien mittaan alkoi näy-
telmäharrastuskin elpyä, oli ompe-
luseura ja myöhemmin toimi opinto-
kerhokin innokkaasti. Kerhossa kävi

Sakkolan Vilakkalan majatalos-
sa kerran kylälukusten jälkeen,
toi eräs naapurin nuoriemäntä jo
hyvin vanhan anoppinsa rovasti
Hämäläisen luo. Mummo oli jo
niin vanha, ettei ajatuksen juok-
su ollut enää oikein selvä. Rovas-
ti istuutui tuolille mummon eteen
ja kysyi: »No miten hyvä siinä
synnissä on elää?» Mummo heti
vastasi kirkkaalla äänellä: »Kah,
mikäs siin, niihä se mäännö jott.»
Me pojat emme enää voineet toi-
mitusta seurata, vaan oli kiireesti
poistuttava ulos — nauramaan.
V. V-ri.

mukana vanhempaakin väkeä, sillä
opinto-
halu oli säilynyt vielä kehitty-
neessäkin iässä.

Ensimmäisenä näytelmänä esitet-
tiin: Kaksi nuorta luutnanttia ja esi-
tys tapahtui Pajarin tuvan nurkas-
sa. Täydestä esitys niissä oloissa kävi
ja yleisöllä oli hauskaa.

Seuratoiminnan kehityttyä tehtiin
jo vierailuretkiä toisten seurojen
luokse. Ensimmäinen vierailu tehtiin
Raudun Palkealaan ja seuraava
Virikirannan paviijonkille, sekä ker-
ran Taipaleeseen Jortikan taloon.

Näillä vierailuretkillä esitettiin
muun ohjelman lisäksi kansantän-
huja sekä pieni näytelmä.

Oma talokin seuralle saatiin, al-
kuun paviijonkin tapainen ja silloin
varsinkin kesäisin toimintamahdolli-
suudet paranivat. Talon kentällä al-
koi urheilukin itää ja useina vuosina
otimme osaa ystävyysotteluun urhei-
lussa kolmen lähiseuran kesken.

Opettaja Suni oli seuramme nä-
kyvimpänä hahmona kylässämme,
mutta olivat Kalliset, Koskiset, Nas-
kalit, Kupariset ym. innolla työssä
mukana.

Parhaat onnitteluni vaikka näin
myöhästyneenäkin. Tätä seuramme
työtaivalta muistella on mielui-
saa olla hengessä hetken rakkaan
suvannon rannoilla.

Aug. Kallonen

Puhuva varis

Kirj. Aku

Sellainen lintu asusteli Lapin-
lahden kylän pelloilla siinä nel-
jä-viisi vuosikymmentä sitten. Tä-
hän aikaan eli vielä ihmisiä,
joilla oli aikaa ja älyä kuunnella
luonnon ääniä ja tulkita niitä.
Nykyajan ihmisellä on niin kiire,
ettei monella ole aikaa kuunnella
edes keväistä käen kukuntaa, saa-
tikka sitten ruveta kuuntelemaan
niin jokapäiväisen linnun kuin
variksen vaakkumista ja sitä tul-
kitsemaan.

Tämä edellämäinittu varis len-
teli kylän peltoaukealla ja keväi-
sin otti oman osuutensa talonpo-
jan kylvämästä siemenestä, paas-
tosi välillä ja sikäli kuin jokin
viljalaji alkoi valmistua verotti
niitä kutakin ajallaan ja lihoi

PUKIN KONTTIIN

KESTAVAA JA KAUNISTA.

Kellot, korut, hopea- ja alpakkaesineet ym. alamme tavarat
edullisin hinnoin lisötystä varastostamme.

Tutustukaa näyteikkunaamme.

LEMPÄÄLÄN KELLO JA KULTA

Puh. Lempäälä 335.

Toimituksen tuolilta

Kiitämme kaikkia avustajiam-
me, sillä tähän numeroon olemme
saaneet kirjoituksia yli tarpeen.
Nyt yli jääneet käytetään seura-
vissa numeroissa vuorollaan.
Avustajamme ovat tälläkertaa vil-
jelleet runonsarkaa, niin runsain
mitoin, että siitä riittää moneen
lehtemme numeroon. Vastaisia
lähetyksiä toivoisimmekin ns.
suorasanaisina. Eiköhän tavalli-
sella proosalla silti liene helpompi

maan maailman pahuutta. Joskus
se teki vielä lentomatkoja niitty-
viljelmille ja sai sieltä latojen sei-
nän raosta nokatuksi joitain jyviä
henkipitimikseen, mutta tammi-
kuun pakkasen sen tainnutti ja
kevällä kakkuramännyn juurelta
löytyi höyhenmytty. Kettu oli
saanut varisvainajasta yhden tal-
viaterian.

tuoda asia esille kenen tahansa.
Kyllähän runossa voidaan sanoa
asiat kauniisti ja korkealento-
sesti, vaan se on taito sekin ja
näkemys samalla, joka sen osaa
niin hyvä on. Emme ensinkään
epäile, ettei meidän karjalai-
senheimomme nykyedustajat
omaa runsain mitoin runollisia
»näkemysksiä», kuten esi-isämme-
kin, mutta on myöskin totuus, et-
tä kaikkea hyvää on säästään
käytettävä. Myöskin huomattava
osa lukijoistamme kaipaa sekaan
suoraakin tekstiä. Kiitos silti ja
hyvää jatkoa.

Suvanto-Säätiön taholta on
pyydetty huomauttamaan, että
niiden jotka haluavat hakea sää-
tiöltä kouluavustusta on lähetet-
tävä hakemuksensa tulevan hel-
mikuun kuluessa säätiön halli-
tuksen puheenjohtajalle Yrjö
Raaskalle, os: Lempäälä, Mante-
re. Avustukseen oikeutetut ovat
ne, joiden vanhemmat ovat 1939
tahi 1941 tulleet hengille kirjoite-
tuksi ent. Sakkolan kunnassa.

Toimitus.

Suositlemme

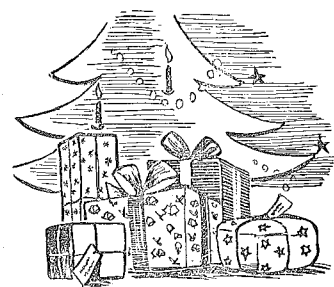
LUKIJOLLEMME
tässä lehdessä ilmoit-
taneita toiminnia.

JOULU-TUOTANTO

palvelee Teitä kaikissa joulu-
hankinnoissanne.

Tuotanto

Tampereella ja lähimaakunnassa

Suvannon-Seutu

ilmestyy v. 1959 6 kertaa vuodessa ja maksaa 250 mk vuosikerta. Ilmoitusmaksu halpa ja suuremmista ilmoituksista alennus.

Toimituksen osoite:
Moisio Pt.

Toimitus

Päätoimittaja: Santeri Ollikainen. Toimitussihteeri Eero Nas-kali.

Muu toimituskunta: Yrjö Raaska, Ester Pitkänen, Viktor Ryyppö ja Helmi Uosukainen.

Korkeakosken Kirjakauppa

Marjatta Lojonen

Puh. Korkeakoski 42

PEKKA HOPPONEN

Lempäälä, Ryynikkä

Myy edullisesti kaikenlaista
ruokatavaraa.

Puh. Lempäälä 310

KUKAT ja SEPPELEET
saatte edullisesti

S. Takalan kukkakaupasta

Lempäälästä. Osuuskassan talon
vieressä.

Puh. Lempäälä 309

Leijonaseudun Osuuskassa

TOIVOTTAAN HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA
VUOTTA kaikille asiakkailleen.

KIITÄMME KULUNEESTA VUODESTA ja toivomme
yhteistyömme jatkuvan ja laajenevan alkavana
vuotena.

KOKO TOIMINTAMME TÄHTÄÄ ASIAKKAAN ETUUN.

Hyvärisen seur.

LEMPÄÄLÄ

Liha-, maito- ja leipä-, seka-
tavara- ja lyhyttavaraosastot

Rakennustavaraa Leipomo

AULIS PALVELU JA NOPEA TOIMITUS

Tehdessänne sähköalan koneiden ja kojeiden hankintoja alkää
unohtako tiedustella meiltäkin. Lähetämme rahtivapaasti hyvittäen sopivan alennuksen.

PESUKONEITA, JÄÄKAAPPEJA, PÖLYNIMUREITA, PUMP-
PUJA, MOOTTOREITA, LYPSYKONEITA, SÄHKÖLIESIÄ,
RADIOITA, TELEVISIOITA sekä kaikkea sähköalalta.

RAASKAN SÄHKÜLIKE

Vesilahti

Postios: Lempäälä
Puh. Vesil. Koski 41

Valkeakoski

Sääksmäentie 17—19
Puh. 810

Tiijustelkoaha kokkeiks.